

La Franja de Ponent contra el lapao: «És una barbaritat»

Lingüistes i sociòlegs aragonesos catalanoparlants coincideixen a denunciar la intencionalitat política d'una llei de llengües que busca "eliminar tot el que soni a català"

Pintada a favor del català a la Franja de Ponent Foto: ACN

"El lapao és una barbaritat", aquesta és la idea en la que coincideixen diversos especialistes aragonesos i amb vincles a la Franja de Ponent consultats per **Nació Digital** per valorar la modificació de la Llei de Llengües d'Aragó que dijous serà aprovada per les Corts i que consagrarà un doble lingüicidi, abandonant els noms universalment reconeguts de català i aragonès per substituir-los per les denominacions de Llengua Aragonesa Pròpia de l'Àrea Oriental (LAPAO) pel català i Llengua Aragonesa Pròpia de l'Àrea Pirinenca i Prepirinenca (LAPAPYP) per l'aragonès.

De fet, l'anul·lació del nom amb que és coneguda la llengua pròpia de la Franja, el català, retorna el debat sobre les llengües aragoneses "al principi de la democràcia", segons apunta el sociòleg Natxo Sorolla, natural del Matarranya i membre xarxa Cruscat -Coneixementes, representacions i usos del català- que destaca que la nova llei "és un pas enrere respecte al 2009". De fet, la llei aprovada ara fa quatre anys dotava el català i l'aragonès d'un tímid reconeixement que, tot i no oficialitzar aquestes llengües, permetia una certa normalització que ara es posa en dubte des de l'esfera política. Des del camp acadèmic però, no hi ha dubte que la llengua "és el català", segons assegura José Bada, expresident del Consell Superior de Llengües d'Aragó, primer conseller de cultura aragonès i també catalanoparlant de la Franja, que considera "un disbarat" la nova llei, al temps que apunta que per la mateixa regla de tres, el castellà hauria de ser "aragonès occidental".

Un altre catalanoparlant, el filòleg Javier Giralt, cap del Departament de Lingüística General i Hispànica de la Universitat de Saragossa considera que la "barbaritat" d'amagar el nom de català, "és una concessió a la idea d'aragonès oriental defensada per plataformes com la Facao i No Hablamos Catalán", grupúsculs contraris a la unitat de la llengua que "no tenen cap pes específic però sí connexions amb el PAR". Tant és així que el filòleg Ramon Sistac, membre de la Secció Filològica de l'IEC i del Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la Universitat de Lleida i lleidatà amb nexes familiars a la Llitera considera que el canvi de noms, "pot resultar fins i tot graciós i se'n poden fer acudits", però respon a una planificació clara feta amb tota la mala llet possible".

Una clara intenció política

De fet, el que planteja la llei no és una qüestió filològica ni sociolingüística, ja que segons Sorolla, "el nucli de la llei no discuteix com es protegeixen les llengües sinó quin nom se'ls dona". Un nom, de fet, inexistent, ja que la llei només diu "que és la llengua aragonesa que es parla a la part oriental", segons recorda Giralt mentre Sistac corrobora: "Les llengües tenen sempre per nom un gentilici, no un circumloqui". El mateix filòleg recorda que "els règims autoritaris utilitzen aquesta mateixa tècnica, la de treure el nom a les persones per convertir-los en no-res".

La raó de fons de tot plegat, es trobaria, segons Bada, "en les incomprendiments mútues entre aragonesos i catalans", que per Giralt s'amaguen en "una manera de defensar la identitat

aragonesa negant que es parla català i que porta a eliminar tot el que soni a català, quan és perfectament possible defensar que som aragonesos i que parlem català". De fet, Sorolla apunta que la intencionalitat última és la de "separar els parlants de la Franja de la resta de catalanoparlants", mentre que Sistac considera que en la nova llei de llengües convergeixen dues maniobres anticatalanes. La primera, a nivell aragonès, busca "carregar-se la diversitat interna a l'Aragó i està impulsada pel PAR", mentre la segona, a nivell espanyol, "forma part de la ofensiva general del PP contra el català". Tant és així que, conclou Sistac, "l'Aragó és com una Espanya en petit, una metàfora de l'Espanya que no accepta cap mena de diversitat informàtica". I és en aquest marc en el que es produeixen "barbaritats" com la d'anomenar 'lapao' el català, llengua pròpia del que al Principat anomenem Franja de Ponent.